

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Češi solí až třikrát více než by měli. Jde o zdraví, a to už od dětství, varují odborníci

Pediatři řeší u dětí významný nárůst obezity, která nese pro jejich budoucí život velké riziko závažných zdravotních komplikací. Ačkoli si mnozí nadváhu spojují především s nadměrným příjmem cukru, úzce s ní souvisí i příliš mnoho soli v naší stravě. Konzumace přesolených jídel a pochutin vede nejen u dětí k pocitu žízně. Ten pak velmi často řeší pitím slazených nápojů. Navíc děti, které si od malička zvykají na slanou chuť, následně vyžadují příliš slanou stravu i v dospělosti. Tím se roztáčí spirála solení z generace na generaci. Problém bude tématem letošního semináře odborníků České pediatrické společnosti, Jihočeské univerzity a Státního zdravotního ústavu. Koná se v Lékařském domě v Praze, 21. 11. od 14.00 hodin.

Existuje mnoho odborných studií potvrzujících, že nadměrná konzumace soli je spojena se zvýšením krevního tlaku. Ten je v rozvinutých zemích včetně České republiky velmi častou zdravotní komplikací. Spolu s diabetem 2. typu, poruchami tukového metabolismu (zvýšený cholesterol), obezitou a kouřením patří mezi nejzávažnější rizikové faktory nemoci a úmrtnosti. Ačkoli jde o léta známá fakta, mnozí lékaři hovoří o pocitu, že lidé taková varování nechtějí slyšet, nevěnují jim dostatečnou pozornost.

"Světová zdravotnická organizace (WHO) doporučuje přijímat denně maximálně 5 g soli, což odpovídá jedné čajové lžičce. Vzhledem k vsudypřítomné soli v potravinách, i v těch sladkých, přijímáme většinu soli z hotových potravin nebo polotovarů, ani o tom nevíme. Sníme jí průměrně až 15 gramů denně," varuje vedoucí Centra podpory veřejného zdraví SZÚ MUDr. Marie Nejedlá.

V České republice tak u dospělých významně překračuje spotřeba soli maximální doporučené množství. České ženy v průměru konzumují cca 10 gramů soli za den a muži dokonce 14-15 g/den. To znamená, že až třikrát překračují doporučení WHO.

U dětí a dorostu v ČR studie také potvrdily vysokou konzumaci soli. Recentní studie Zdravotně sociální fakulty v Českých Budějovicích, publikována v roce 2021, sledovala denní příjem soli u kojenců, batolat a dětí předškolního věku. Ukázala, že u kojenců byl příjem soli cca 0.5 g/den a odpovídal doporučení WHO. Příjem soli ve všech dalších věkových skupinách ale významně překračoval doporučení a konkrétně například u dětí z dětského domova překvapivě přesáhl v průměru 8 g/den.

"Onemocnění srdce a cév (kardiovaskulární onemocnění - KVO) patří celosvětově k nejčastějším chorobám v populaci vůbec a jsou v žebříčku úmrtnosti na prvním místě. Bohužel na ně lidé umírají často už ve věku 40 -50 let. Každý má šanci snížit rizika komplikací jako jsou infarkty, srdeční selhávání a náhlé cévní mozkové příhody neboli mrtvice. Tyto stavy mívají své kořeny už v dětském a dorostovém věku. Při zvýšeném konzumu soli již u dětí vzniká návyk na slané, který vede v dospělosti k nadměrnému solení. Podobně je tomu s nadměrným slazením, které vede k nadváze a obezitě. Obě ochucovadla jsou legitimací k hypertenzi čili vysokému krevnímu tlaku, a ten cestou k závažným poškozením organismu. Proto je úkolem dětských lékařů na tato rizika upozorňovat a vést děti ke zdravému životnímu stylu, tedy k omezení soli, kontrole tělesné hmotnosti a ke zdravé stravě," popisuje pediatr prof. MUDr. Jan Janda, DrSc. z FN Motol a 2. LF UK.

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

"Výskyt obezity u dospělých i dětí v posledních dekáдах stoupá a dosahuje až 60% populace. Nadměrný příjem soli u obézních jedinců způsobuje, že mají vyšší riziko vzniku hypertenze než neobézní lidé," potvrzuje také prof. MUDr. Tomáš Seeman, CSc. z pediatrické kliniky FN Motol a 2. LF UK.

Ačkoli se závažné komplikace vyvolané vysokou konzumací soli projevují zpravidla až v dospělosti, na problémy zadělávají mnozí rodiče dětem už před narozením. Například nadváha nebo už zřetelná obezita u matek před těhotenstvím a v jeho průběhu zvyšují významně riziko nadváhy a obezity jejich dětí. To platí i při hypertenzi matek v době těhotenství. Také jejich děti pak mají tendenci ke zvýšení krevního tlaku, který je pak provází až do dospělosti.

"V rámci prevence nadměrného příjmu soli nejlépe fungují postupy, které kombinují individuální práci s pacientem, edukaci veřejnosti a zároveň tlak odborníků na reformulaci potravin nabízených na trhu. Jedním z takových možných nástrojů je i aktuálně debatované zavedení **NUTRI SCORE** označení, které má za cíl nejen přinést spotřebiteli možnost efektivně srovnat celkovou nutriční kvalitu produktů v moment nákupu a podpořit tak jeho svobodnou a informovanou volbu, ale zároveň jasně vede a motivuje výrobce k úpravě složení potravin v souladu s nutričními doporučeními," připomíná jeden z možných nástrojů na postupné zlepšení situace MUDr. Eliška Selinger z Centra podpory veřejného zdraví SZÚ.

"Snížení příjmu soli má nejen pozitivní vliv na zdraví, ale také významný ekonomický přínos z odvrácených nemocí a úmrtí. Prostředky investované do prevence nadměrného konzumu soli jsou nákladově vysoce efektivní," doplňuje i ekonomický pohled na věc doc. MUDr. Jaroslav Kříž za Společnost hygieny a komunitní medicíny ČLS JEP.

Zajímáte-li se o otázky spojené s tímto tématem, pondělní seminář České pediatrické společnosti, Jihočeské univerzity a Státního zdravotního ústavu v Lékařském domě v Praze (14.00 - 15.30, Sokolská 31) je médiím otevřen. Odborníci Vám rádi poskytnou podrobnosti k celé problematice.